

ÅRSPLAN 2023-2024

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	2
Kap 1 Barnehagelova	3
Kap 2 Barnehagens visjon	4
Kap 3 Barnehagens satsingsområde og årstema for barnehageåret 2023-2024.....	5
Kap 4 Fagområda	6
Kap 5 Progresjonsplanar	7
Kap 6 Innhaldet i barnehagen	13
Omsorg	13
Danning	15
Læring.....	16
Kap 7 Medverknad	17
Kap 8 Planlegging og vurdering	18
Kap 9 Samarbeid med andre instansar	19
Kap 10 Mattilbudet i Sande barnehage	20
Kap 11 Foreldresamarbeid	21
Kap 12 Tilvenjing og overgangar.....	22
Kap 13 Informasjon og datoar	23
Viktig informasjon og reglar	23
Kontakt informasjon	25

Kap 1 Barnehagelova

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Kap 2 Barnehagens visjon

Barnehagens visjon er:

Små steg, store spor for framtida.

Vi har eit ynskje om at vi i Sande barnehage skal setje spor i barnas liv. At barna skal sitte igjen med gode minner frå barnehagen. Gode minner frå kvardagen, ikkje berre frå dei store flotte prosjekta, tradisjonane og høgtidene, men gode trygge minner frå ei fin tid i eit trygt og godt oppvekstmiljø. Dette legg føringar for kven vi som vaksne skal vere og korleis vi skal opptre, overfor kvarandre som vaksne, og som trygge vaksne overfor barna. Kva verdiar vi skal halde høgt og kva vi skal formidle.

Rammeplanen for barnehagens innhald og oppgåver, set viktige rammer for dette:

Å møte individet sitt behov for omsorg, tryggleik, tilhøyrslø og anerkjenning og sikre at barna får ta del i og medverke i fellesskapet, er viktige verdiar som skal speglast i barnehagen. Barnehagen skal fremje demokrati, mangfald og gjensidig respekt, likestilling, berekraftig utvikling, livsmeistring og helse. (Rammeplan s. 7)

Vi ynskjer å skape:

- Varme relasjonar
- Gode minner
- Like høve til læring
- Høve til utvikling av barnets personlege styrker
- Trygge barn
- God sjølvkjensle
- Gruppetilhøyrslø for alle
- Glede
- Varige venskapsband
- Spannande opplevingar

Vi ynskjer å tilby:

- God tid til barna
- Begeistra og engasjerte vaksne
- Å bli sett og høyrte
- Spannande samtalar
- Å utforske verden saman
- Humor og glede
- Venlegheit
- Rausheit og inkludering
- Eit godt og trygt barnehagemiljø

Kap 3 Barnehagens satsingsområde og årstema for barnehageåret 2023-2024

INKLUDERENDE PRAKSIS

I år har barnehagen valgt å konsentrere all sin oppmerksomhet på inkluderende praksis. Dette brede temaet vil prege alle våre aktiviteter, våre handlinger, vi skal lære om det i kurs og møter, Vi skal legge planer og holde hverandre ansvarlig for å være et inkluderende og raust barnehagemiljø. Vi skal bygge en kultur for mangfold. Vi skal lære å like ulike meninger og holdninger, vi skal lære å respektere dem alle, vi skal lære å digge forskjellighet. Målet er å sikre at alle barn får like muligheter til læring og til å bli inkludert i et rikt og mangfoldig fellesskap.

Vi håper at vi med vårt arbeid med inkluderende praksis, skal kunne påvirke personalet og foreldrene og til syvende og sist hele vårt bygdesamfunn til å bli mer inkluderende, raus, og varm, med plass for alle og der forskjellighet er en styrke og ikke noe som vi omtaler som rart og unormalt.

Udanningsdirektoratet har utviklet egne kompetansepakker for barnehager og skoler og tema inkluderende praksis er et av dem. Vi vil bruke et helt år på å lære mer om dette:

1. Inkludering
2. Kultur og mangfold
3. Tidlig innsats og overganger
4. Tilpasse og tilrettelegge

Verdiene som vi vil fokusere mest på dette året er:

Inkludering, se det positive i alt og alle, alle skal med, vi elsker mangfold.

BARNEHAGENS ÅRSTEMA ER BYGDA VÅR

Årstemaet vil ligge som en paraply over alle andre temaer som vi går gjennom i løpet av året. Dette årstemaet vil være den røde tråden gjennom året for alle avdelinger og vi vil dermed sikre at barnehagen er en helhet bestående av mange ulike og spennende deler. Hver avdeling har sin forskjellighet men sammen er helheten større enn summen av delene.

Kap 4 Fagområda

Dei 7 fagområda

Fagområda skal spegle det barna er intressert i og som har eigenverdi for barn i barnehagealder. Leiken skal vere grunnlaget for arbeidet med fagområda. Alle fagområda må sjåast i ein samanheng, og skal vere ein gjennomgåande del av innhaldet i barnehagen. Vi jobbar med dei gjennom heile året ved å ha ulike aktivitetar, tema og prosjekt som går på tvers av fagområda og femnar om fleire av dei.

Kap 5 Progresjonsplanar

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI		
DE YNGSTE BARNA ECHO OG DELTA	DE MELLOMSTORE BARNA CHARLI OG BRAVO	DE ELDSTE BARNA ALPHA
Bli kjent med høgtider, tradisjoner og livsyn	Lære om ulike livsyn og religioner som er representert i barnegruppen	Reflektere over ulike livssyn og religioner som er representert i barnegruppen
Bli kjent med egne og andres følelser	Lære seg empati og omsorg for andre.	Ha omsorg for andre, bevisst på at egne handlingar påverkar andre. Fokus på problemløsing og selvstendig tenkning
Se forskjeller og bli bevisst på hva jeg vil og ikke vil	Få mulighet til å kunne ta egne val.	Meistre å ta eit sjølvstendig val.
Oppdage at eg er meg	Forsstå at andre har andre ønsker og Lære å respektere ulikheter	Reflektere over at eg er meg og vil være det. Forså og respektere ulikheter
Bli kjent med andre og oppleve å vere ein del av eit fellesskap	Arbeide med å mestre samspill med andre barn og lære å dele.	Samarbeide med andre på ein god måte.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

DE YNGSTE BARNA ECHO OG DELTA	DE MELLOMSTORE BARNA CHARLI OG BRAVO	DE ELDSTE BARNA ALPHA
Barna skal få kjennskap til høgtelsing, bruk av biletbøker og peikebøker. Bli kjend med kjende sangar og enkle regler med bevegelse.	Barna blir oppmuntra til å vere med å synge sangar. Barna får kjennskap til å prøve ulike rytmeinstrument til sangen.	Barna kan synge enkle sangar. Oppmuntre barna til å synge sjølv. Barna lærer enkle rim og regler.
Begynnande evne til samspel med andre barn	Utvikle evna til å kommunisere i lek og samspel med andre barn, t.d rolleleik	Utvikle evne til dialog og meningsutveksling. Lytte til andre og vente på tur
Oppleve eit tydeleg og konkret språk gjennom lek og aktivitetar.	Utvikle ordforrådet sitt. Barna blir kjend med sin bokstav og kan lyden av den.	Borna kan bruke bokstavar og tal i lek og kvardagssituasjonar
Barna får hjelp til å sette ord på følelsar og opplevsar. Sette ord på kvardagslege ting og det ein gjer.	Barna får hjelp til å sette ord på følelsar og handlingar.	Barna får hjelp til å bruke språket sitt til å sette ord på følelsar og handlingar. Barna får oppleve eit variert og rikt språk.
Barna blir kjende med eventyr gjennom bruk av konkretar.	Barna får kjennskap til varierte bøker i kvardagen. Barna lyttar til forteljingar og eventyr, og er sjølv med å dramatiserer enkle eventyr.	Barna er med å lagar og dramatiserer eventyr og forteljingar. Barna får kjennskap til ulike spel saman med vaksne.

KROPP, RØRSLE, MAT OG HELSE

DE YNGSTE BARNA ECHO OG DELTA	DE MELLOMSTORE BARNA CHARLI OG BRAVO	DE ELDSTE BARNA ALPHA
Gå på tur kvar veke og ellers bruke uteområdet aktivt. Mykje tid til leik både inne og ute.	Gå på turar kvar veke i variert terreng og lengde ut i frå borns nivå. Bruke nærmiljøet aktivt. Skape glede over å vere ute i all slags vær.	Gå lengre turar og bruke nærmiljøet aktivt. Turar og leik i varriert terreng med fokus på glede og meistring av fysiske utfordringar.
Begynnande inntrening med påkledning	Øve på å bli meir sjølvstendig i av - og påkledning.	Kle på og av seg sjølv, og passe på eigne klær.
Lære namn på dei ulike kroppsdelane på eigen kropp	Bli betre kjend med menneskekroppen.	Utvide forståing av korleis kroppen fungerer. Lære å passe på eigen og andres genser
Oppmuntre til å lære nye ferdigheiter. Stimulere fin – og grovmotorikk med ulike aktivitetar.	Vidareutvikling av motoriske ferdigheiter og kroppskontroll, og bidra til varierte motoriske utfordringar og meistring.	Beherske kroppen og videreutvikle finmotoriske ferdigheter som for eks. blyantgrep
Lære å vaske hender og skape gode handvaskrutiner.	Skape gode hygienrutinar. Meir sjølvstendigheit ved toalettbesøk.	Fremje gode hygienrutinar og praktisere gode rutinar sjølvstendig.
Etablere godt kosthald, introdusere mat, lære kvar maten kjem frå og øve på å smøre maten sjølv. Born skal få oppleve eit godt pedagogisk måltid med ein god atmosfære og inkluderande fellesskap.	Etablere godt kosthald, introdusere mat, lære kvar maten kjem frå, og øve på å smøre maten sjølv. Bidra i tilbereding av mat og måltid. Born skal få oppleve eit godt pedagogisk måltid med ein god atmosfære og inkluderande fellesskap.	Etablere godt kosthald, introdusere mat, lære kvar maten kjem frå, og øve på å smøre maten sjølv. Bidra i tilbereding av mat og måltid. Utvide forståinga for samanhengen mellom kosthald og helse. Born skal få oppleve eit godt pedagogisk måltid med ein god atmosfære og inkluderande fellesskap.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

DE YNGSTE BARNA ECHO OG DELTA	DE MELLOMSTORE BARNA CHARLI OG BRAVO	DE ELDSTE BARNA ALPHA
Tilby ulike formingsaktivitetar for å gje barna erfaringar med ulike materiale. Stimulere til kreativitet og lyst til utforsking av ulike materialar.	Stimulere til kreativitet, fantasi og skaparglede ved å innføre ulike formingsmateriell og meir finmotoriske aktivitetar i forming.	Stimulere til kreativitet, fantasi og skaparglede ved å innføre ulike formingsmateriell. Bruke forskjellige formingsteknikkar og variert materiale.
Bruke eventyr og formidle med enkel dramatisering.	Barna får moglegheit til å bidra i dramatisering av eventyr og song, og blir presenterte for forteljingar med meir tekst.	Barna bidreg med opptredenar, konsertar og avansert rolleleik.
Få erfaring me bygda og utforske med korte turar	Bruke nærmiljøet aktivt og besøke stader som formidlar kultur, t.d. biblioteket og kyrkja.	Utforske nærmiljøet aktivt og besøke stader som formidlar kunst, kultur og kreativitet.
Bli kjend med namn på ulike fargar.	Introdusere borna for primær- og sekundærfargar.	Barn skal lære å lage nye farger ved å blande sammen ulike primærfarger.
Bidra til at borna blir kjend med barnekultur, som songar, historiar, rim og regler.	Bidra til at borna blir kjend med ulike songleikar, bevegingssongar og songar med meir tekst. Barn blir kjend med ulike rytmer	Introdusere songar med fleire vers, lytte til musikk og lage songar og rytmer. Bruke digitale verktøy for å utfolde seg kreativt.

TAL, ROM OG FORM		
DE YNGSTE BARNA ECHO OG DELTA 	DE MELLOMSTORE BARNA CHARLI OG BRAVO	 DE ELDSTE BARNA ALPHA
Barna møter enkle matematiske begreper som stor- liten.	Erfarer og sammenligner størrelser og utforske mønstre og former.	Utvide forståelse for geometriske former, mengder og mønster. Utvikle barna matematiske kompetanse gjennom både lek, styrte aktiviteter og spontane kvardagsaktiviteter.
Barna lærer sin plass i gangen og ved bordet. Orienter seg i barnehage, vite hvor rommene er	Få kjennskap til og orientere seg i nærområdet og på utelekeplassen	Få erfaringer med kart/posisjoner ut fra egne turer
Barna brukar puslespel, putteboksar, stable-klossar og leikar <i>borte – titt tei</i> .	Barna spelar spel, teiknar, perlar og brukar konstruksjonsleik i kvardagen.	Barna utforskar og leikar med tall, fargar, mønster og brukar konstruksjonleik i kvardagen
Barna introduserast for tallrekka, og begynnande peiketelling.	Kjenne til tall og bokstavar, og erfare og bruke tall og telling i naturlige situasjonar.	Utvikle forståelsen for sammenhengen mellom tall og mengde. Kjenne igjen symboler på ein terning.
Barna skal bli kjent med tidsbegreper som <i>før og etter</i> ved bruk av dagtavle.	Barna skal bli kjent med vekedagane, måndar og dei forskjellige årtiden	Barna skal utvikle forståelse for ulike tidsbegrep: I går, i morgen. Og kunne dei ulike vekedagane.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN		
DE YNGSTE BARNA ECHO OG DELTA 	DE MELLOMSTORE BARNA CHARLI OG BRAVO	 DE ELDSTE BARNA ALPHA
Korte turer i sentrum og rundt barnehagen	Besøk i nærmiljøet	Besøke ulike bedrifter
Lære om pappas og mammas jobb	lære om noen utvalgte yrker	Lære om ulike yrker og hva man kan velge å bli
Lære om ulike lokale dyr og planter	Bli kjent med dyre- og planteliv i området	Ha kunnskap om dyr og planteliv i nærområdet
Bli kjende med tradisjonar	Bli kjende med tradisjonar, levesett, lokalhistorie	Bli kjende med tradisjonar, levesett, lokalhistorie og nasjonale minoriteter
Forstå dagsrytme og egen kvardag	Medvirke i egen kvardag, og bli kjent med miljøet rundt seg	Medvirke i egen kvardag og påvirke miljøet rundt seg
Være trygg i barnegruppen og på de voksne	Utvikle tillitt til andre og utvide sin krets av kjente og venner	Utvikle tillitt og deltakelse i nærmiljøet
Erfare likeverd	Lære om likeverd og demokrati	Forstå og erfare demokratiske prosesser og delta i dem

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

DE YNGSTE BARNA ECHO OG DELTA	DE MELLOMSTORE BARNA CHARLI OG BRAVO	DE ELDSTE BARNA ALPHA
Gi borna erfaringar med natur, stimulere til nysgjerrigheit og gje borna erfaring med ulikt vær.	Borna får meir inngåande kjennskap til dei fire årstidene og endringane som skjer i naturen i løpet av året.	Gå på turar i skog og mark, følgje med på endringar i naturen og erfare korleis årstider, vær og vind påverkar både menneske og dyr.
Sjå på endringane i naturen ved dei ulike årstidene.	Gå på turar og samle naturmateriale som kan studerast nærare, og følgje med på endringar som skjer i naturen.	Borna utviklar kunnskap om korleis mennesket og naturen er avhengig av kvarandre.
Sjå på sol, himmel og stjernene	Sjå på de ulike planetane	Borna får kjennskap til solsystemet og naturfenomen.
Bli kjent med bondegardsdyr frå lokalmiljøet.	Borna får kjennskap til dyr, insekt, fisk og blomster/vekstar som er naturleg i nærområdet.	Borna får mer faktakunnskap om dyr, insekt, fisk og blomster/vekstar som er naturleg i nærområdet
Bruke ulike materiale i leik og aktivitetar med fokus på gjenbruk og kreativitet	Borna har kunnskap om kjeldesortering, fokus på gjenbruk og korleis vi kan ta vare på naturen og miljøet.	Fokusere på gjenbruk. Introdusere borna for miljøvern.
Være med på å plante, så og hauste inn. Borna får kjennskap til kvar maten vi eter kjem frå.	Sjå heile prosessen fra frø til plante. Borna får kjennskap til kvar maten vi eter kjem frå.	Være med å dyrke frem planter. Få kunnskap om å dyrke egen mat
Bruke materialer i naturen som redskap	Bruke bøker og digitale oppslagsverktøy som inspirasjon til undring.	Bruke digitale verktøy for å utforske ulike tema innanfor dette fagområdet.

Kap 6 Innhaldet i barnehagen

Omsorg

Omsorg er ein føresetnad for at barna skal vere trygge og trivast, og for at dei skal utvikle empati og nestekjærleik. Barnehagen skal gi barna høve til å utvikle tillit til seg sjølve og andre. I barnehagen skal alle barn oppleve at dei blir sett, forstått og respekterte, og få den hjelpa og støtta dei har behov for. Barnehagen skal aktivt leggje til rette for omsorgsfulle relasjonar mellom barna og personalet, og mellom barna sjølve, som grunnlag for trivsel, glede og meistring. Personalet skal arbeide for eit miljø som ikkje berre gjer barna til mottakarar av omsorg, men som òg verdset omsorgshandlingane til barna. (Rammeplan 2017: 19)

Personalet skal:

- bidra til å dekkje barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behovet for ro og kvile
- leggje til rette for at barna kan knyte seg til personalet og til kvarandre
- sørgje for at alle barn trivst, føler seg trygge og føler tilhøyrslø i barnehagen
- møte alle barn på ein open, varm og interessert måte og vise omsorg for kvart enkelt barn
- vere lydhøyre for kva barna uttrykkjer, og prøve å oppfylle behovet deira for omsorg på ein god måte
- støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til sjølve å kunne ta imot omsorg
- bidra til at barna kan utvikle tillit til seg sjølve og andre

Dette gjer vi i praksis:

- på småbarnshuset brukar vi tilknytingspersonar i starten av tilvenninga, som skal vere ein ekstra tryggleik den første tida. Der har barna også bøker med bilete av familie og andre nære som kan hjelpe barnet å føle tryggleik. Det hjelp også dei vaksne å bli kjende med barna og skape gode relasjonar.
- viser omsorg ved å vere til stades i leiken og hjelpe å setje ord på kjensler, og rettleier i konflikter.
- er gode rollemodellar som lærer barna å vise omsorg for kvarandre.
- Omsorg i form av førutseielegheit og rutinar i kvardagen hjelper barna å kjenne seg trygge.
- Brukar dagtavle med bilete av det vi gjer i løpet av ein dag. Det gir barna oversikt som skaper trygghet.
- Skapar trygg overgang frå småbarnshuset til storbarnshuset ved å dra på turar og besøk opp dit, slik at barna blir kjende med dei vaksne og avdelinga dei skal starte på.

Leik

Leiken skal ha ein sentral plass i barnehagen, og eigenverdien til leiken skal anerkjennast. Barnehagen skal gi gode vilkår for leik, vennskap og barna sin eigen kultur. Leiken skal vere ein arena for utvikling og læring og for sosial og språkleg samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typar leik både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom leik – åleine og saman med andre. (Rammeplan 2017:20)

Personalet skal:

- organisere rom, tid og leikemateriale for å inspirere til ulike typar leik
- bidra til at barna får felles erfaringar som grunnlag for leik og leggje til rette for utvikling av leiketema
- fremje eit inkluderande miljø der alle barna kan delta i leik og erfare glede i leik
- observere, analysere, støtte, delta i og gjere leiken meir verdifull på barna sine premisser
- rettleie barna dersom leiken medfører uheldige samspelsmønster
- vere bevisste på og vurdere si eiga rolle og deltaking i leiken
- ta initiativ til leik og aktivt bidra til at alle kjem inn i leiken

Dette gjer vi i praksis:

- Organisere leikeplassane våre slik at det som er vesentleg i forhold til ein leik er det påkallar merksemda på staden.
- Unngår å ha for mykje leikar tilgjengelege på same tid, for å gjere det oversiktleg og støtte barna sin konsentrasjon i leiken.
- Syte føre variasjon ved å rydde leikar til fjernlager og byte jamnleg på kva vi har framme.
- har temaarbeid gjennom året og støttar barna i å vidareføre det i leiken.
- Deler inn i mindre leikegrupper.
- Vere nær i leiken og hjelpe barna til å utvikle leikekompetanse.
- Bruke barnas initiativ og vere engasjerte i leiken.
- Bruke regelleikar
- Rettleie barn som viser uheldige samspelsmønster.
- Verdsette den frie leiken.

Danning

Barnehagen skal oppmuntre barna til å vere prøvande til og nysgjerrige på omverda og bidra til å leggje grunnlaget for modig, sjølvstendig og ansvarleg deltaking i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremje samhald og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlingar skal verdsetjast og følgjast opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdiar og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremje tilhøyrsla til samfunnet, naturen og kulturen. I barnehagen skal barna få delta i avgjerdsprosessar og vere med på å utvikle felles innhald. Barna skal støttast i å uttrykkje synspunkt og skape mening i den verda dei er ein del av. Gjennom samspel, dialog, leik og utforsking skal barnehagen vere med og sørge for at barna utviklar kritisk tenking, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at dei kan bidra til endringar. (Rammeplan 2017: 21)

Personalet skal:

- leggje til rette for meningsfulle opplevingar og støtte identitetsutviklinga og den positive sjølvforståinga til barna
- støtte barnas aktivitet, engasjement og deltaking i fellesskapet
- synleggjere og verdsetje ulike behov, meningar og perspektiv i fellesskapet
- leggje merke til, anerkjenne og følgje opp barnas perspektiv og handlingar
- utfordre tenkinga til barna og invitere dei inn i utforskande samtalar
- synleggjere og framheve mangfald og ulikskap som grunnlag for opplevingar, utforsking og læring

Dette gjer vi i praksis:

- er tydelege førebilete som inkluderer, viser respekt og anerkjenner mangfald.
- synleggjer mangfaldet i barnegruppa og syt føre at alle blir både sett og høyrte.
- bidreg til at barna lærer respekt og rausheit overfor kvarandre.
- brukar dagtavle for å støtte barna si evne til å ta aktivt del i demokratiske prosessar.
- Vi ser barn både som enkeltindivid og som ein del av ei gruppe.
- markerar viktige dagar som bursdag, nasjonaldag og høgtider i livsyn som er representert i barnegruppa.
- organiserer lærerike samlingsstunder for dei eldste, kring tema som solidaritet, demokrati, berekrafting utvikling, og oppmuntrar til samtalar og refleksjon, t.d. ved matbordet.

Læring

I barnehagen skal barna oppleve eit stimulerande miljø som støttar opp om lysta til å leike, utforske, lære og meistre. Barnehagen skal introdusere nye situasjonar, tema, fenomen, materiale og reiskapar som bidreg til meningsfull samhandling. Nysgjerrigheit, kreativitet, og vitelyst skal anerkjennast, stimulerast og leggjast til grunn for læringsprosessane. Barna skal få undersøkje, oppdage og forstå samanhengar, utvide perspektiv og få ny innsikt. Barna skal få bruke heile kroppen og alle sansar i læringsprosessane sine. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få vere med å bidra i eiga og andre si læring. (Rammeplan 2017:22)

Personalet skal:

- Sørge for eit inkluderande fellesskap og leggje til rette for at barn kan bidra i eiga og andre si læring
- Leggje til rette for heilskapelege læringsprosessar som fremjar trivsel og allsidig utvikling hos barna
- Vere merksame på interessene og engasjementet til barna og leggje til rette for læring i ulike situasjonar og aktivitetar
- Støtte og bidra til barnas initiativ, undring, nysgjerrigheit, kreativitet, læringslyst og tiltru til egne evner
- Utvide barnas erfaringar og sørge for progresjon og utvikling i innhaldet i barnehagen
- Støtte barnas refleksjonar rundt situasjonar, tema og fenomen og skape forståing og mening saman med dei.
- Sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevingar og erfaringar, utfordringar og meistringsopplevingar
- Gjennom tilrettelegging av aktivitetar bruker vi også ofte leiken som innfallsvinkel til læring. Lekegrupper kan være ein god måte å øve på sosiale ferdigheiter.

Dette gjer vi i praksis:

- Syt føre trygt læringsmiljø med gode relasjonar mellom vaksne, vaksne - barn, og barn - barn.
- Støttar merkesemda til barna ved å organiserer det fysiske miljøet slik at det som er vesentleg i forhold til ei oppgåve eller ein situasjon også er det som påkallar merksemda deira.
- Gir ros og anerkjenning når barn undrar seg og er nysgjerrige.
- Gjer ros og anerkjenning for initiativ, kreativitet og læringslyst.
- Er aktive og deltakande i leiken og rettleiar og støttar barna til å auke leikekompetansen sin.
- Har variasjon og veksling mellom frie og styrte aktivitetar både inne og ute.
- Jobbar med prosjektarbeid og temasamlingar og legg til rette så det kan inspirere til leik.
- Tilpassar utfordringar og oppgåver til barnas utviklingsnivå.
- Nyttar variert tilbod av didaktisk materiale i ulike samlingar.
- Tilrettelegg aktivitetar så vi kan bruke leik som innfallsvinkel til læring.
- Brukar dagtavle for å gje borna oversikt over dagen og dermed bidra til tryggleik og betre konsentrasjon til å lære.

Kap 7 Medverknad

Barnehagen skal sikre barna sin rett til medverknad ved å leggje til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for kva dei synest om den daglege verksemda i barnehagen, jf. barnehagelova §§ 1 og 3, Grunnlova § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jamleg få høve til å delta aktivt i planlegginga og vurderinga av barnehageverksemda. Alle barn skal kunne erfare å få påverke det som skjer i barnehagen. Barnehagen skal vere bevisst på dei ulike uttrykksformene til barna og leggje til rette for medverknad på måtar som er tilpassa alderen, erfaringane, dei individuelle føresetnadene og behova til barna. Også dei yngste barna og barn som kommuniserer på andre måtar enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for kva dei synest om sine egne vilkår. Barnehagen må observere og følgje opp dei ulike uttrykka og behova til alle barn. Ein skal vektleggje synspunkta til barna i samsvar med alder og modenskap. Barna skal ikkje få meir ansvar enn dei er rusta til å ta. (Rammeplan 2017 s. 27)

Personalet skal:

- Sikre at alle barn blir sett og anerkjent.
- Vere tilgjengelege vaksne som er til stades for barna.
- Skape eit miljø der alle barn kan kjenne at dei passar inn - slik dei er.
- Ha eit verdisyn der vi ser barna som likeverdige og møter dei med respekt og tar dei på alvor i dei ulike situasjonane i barnehagen.
- Jobbe for at barna opplever å ha eit støttande og lydhørt miljø rundt seg for å kunne uttrykke seg.
- Fange opp barna sine interesser og bygge vidare på dei i planlegging og gjennomføring.
- Ha ei ressursorientert tilnærming til alle barn.

Dette gjer vi i praksis:

- Er tilgjengelege og engasjerte vaksne som fangar opp og prøver å forstå kva som ligg bak barn sine ulike åtferdsuttrykk som gråt, sinne, latter, iver, tilbaketrekking, unngåing, uro.
- Fangar opp barnas interesser og byggjer vidare på det i samlingar, leik og tilrettelagde aktivitetar.
- Inkludere barna i evaluering og planleggingsprosessar ut frå alder og utviklingsnivå.
- Bidreg til at barna lærer å setje ord på ynskjer, behov og kjensler for å ha språklege verktøy til å kunne medverke i felleskapet med andre.
- Øve på å tolke og forstå andre sine ynskjer, behov og kjensler for å kunne ta omsyn til dei.
- Brukar dagtavle for å gjere dagen trygg og føreutseieleg for barna, og synleggjere kva som er faste rutinar og kva barna kan velje som enkeltindivid eller gruppe.
- Organisere slik at alle barn får vist fram sterke sider og oppleve anerkjenning og å kunne vere stolt over dei.

Kap 8 Planlegging og vurdering

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenkje og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planlegginga skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppa. Planlegginga synleggjer korleis barnehagen tolkar og realiserer rammeplanen, og skal vere utgangspunkt for refleksjon og utvikling av verksemda. (*Rammeplan 2017:37*)

Strategiplan:

Barnehagens eigar har laga ein 5-årig strategiplan for barnehagen, det er barnehagens leiar som har ansvar for å setje dette ut i livet saman med barnehagens leiarlag.

Årsplan:

Barnehagens pedagoggruppe har ansvar for å lage en årsplan kvart år som skal godkjennast av barnehagens samarbeidsutval før oppstart av eit nytt barnehageår i august.

Plantid:

Avdelingsleiarar og pedagogiske leiarar har mellom 4 og 10 timer planleggingstid kvar veke.

Månadsplanar:

Kvar månad (utanom juli og august) vil det bli lagt ut ein månadsplan via Kidplan i tillegg til ei e-post-varslng ut til foreldre. I denne planen står det kva kvar avdeling/ gruppe skal gjere kvar dag. Denne planlegginga syt føre at det vert føreseieleg for både borna, foreldre og personalet.

Barnehagen skal **jamleg vurdere** det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrivast, analyserast og tolkast ut frå barnehageplanane, barnehagelova og rammeplanen.

Barnehagens leiarlag saman med barnehagens leiar og fagleiar syte føre god evaluering og refleksjon på sine leiarlagsmøter og pedagogmøter. Evaluering og vurdering skal sikre at leiarane ser på eigen praksis og vurderer og forbetrar den kontinuerleg. Arbeid med barnehagens rutinar er ein fast og vesentleg del av barnehagens leiarlagsarbeid.

Dokumentasjon av personalet sitt arbeid synleggjer korleis personalet arbeider for å oppfylle krava i barnehagelova og rammeplanen. (*Rammeplan 2017:39*)

Vekes-rapportar:

I Sande barnehagen skriv vi ein vekes-rapport på slutten av kvar veke. Rapporten blir lagt ut på Kidplan og der kan foreldre lese kva kvar avdeling/ gruppe har gjort den siste veka.

Bilete:

Kvar avdeling lager bilete av aktivitetar og kvardagen og legg dette ut på Kidplan kvar veke.

Barnets arbeid

Barnets arbeid blir gjort synleg på kvar avdeling med tema og sitat frå rammeplanen m.m. i samsvar med barnehagens rutine/standard.

Kap 9 Samarbeid med andre instansar

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbodet etter behova og føresetnadene til barna, også når enkelte barn har behov for ekstra støtte i kortare eller lengre periodar. Barnehagen skal sørge for at barn som treng ekstra støtte, tidleg får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilrettelegginga som er nødvendig for å gi barnet eit inkluderande og likeverdig tilbod. Tilrettelegginga skal vurderast undervegs og justerast i tråd med behova og utviklinga til barnet. (Rammeplan 2017: 40)

Dersom det er grunn til å tru at barnet ikkje kan få dekt behova sine innanfor det allmennpedagogiske tilbodet, skal barnehagen opplyse foreldra om retten til å krevje ei sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. (Rammeplan 2017:40)

Dette gjer vi i praksis:

- Barnehagen tek ein observasjon av barnet i løpet av barnehageåret og i samband med foreldresamtalene.
- Barnehagen nyttar det godkjente observasjonsverktøyet: Alle med for alle barna, og TRAS ved behov.
- Barnehagen legg fram resultat av observasjon i foreldresamtalar, og elles når foreldre ber om det.
- Ved ei bekymring rund barns utvikling vil dette ALLTID bli drøfta med dei føresette.
- Barnehagen har eit internt fagteam som jobbar med tiltak for barn som treng litt ekstra støtte.

Barnehagen samarbeider med PPT, BUP, HABU, tverrfagleg team, fysioterapeut, barnevern, helsesjukepleiar og logoped i kommunen. Barnehagen kan kalle inn til samarbeidsmøte mellom ulike instansar for å samkøyre informasjonen som dei ulike instansane har om barnet. Foreldra vert alltid kalla inn til desse møta.

Barnehagen har rutiner for arbeidet med barn som treng eit tilrettelagt barnehagetilbod. I Sande barnehage er det en fagleiar som leiar det interne fagteamet. Det interne fagteamet sikrar at barnehagen sitt arbeid med barn i gråsonen føregår på ein profesjonell måte.

Kap 10 Mattilbudet i Sande barnehage

Sande barnehage har vedtektsfestet følgende mattilbud: Lunsj inkl. minst et varmt måltid i uken, Frukt og et frokostsupplement til matpakkefrokost.

FROKOST:

Hovedregelen er at alle barn skal ha med seg matpakke hvis de skal spise frokost i barnehagen.

Det serverer et frokost supplement. Som supplement serverer barnehagen knekkebrød med smør eller **et** enkel slag pålegg. Det kan også serveres melk/biola med: havregryn, chiafrø, gresskarfrø, banan eller bær serveres iblant.

På småbarnshuset serveres det barnegrøt eller yoghurt for barn som ikke har med seg matpakke. Frokosttilbudet varer til kl 09.

LUNSJ

Minst et varmt måltid i uken. Brødmattil lunsj de andre dagene.

Pålegg som vi ikke serverer: Syltetøy, Sirup og honning, Saft, Prim begrenses. Det serveres alltid paprika, augurk, eller tomat til brødlunsj.

FRUKT

Ca kl 14 serveres det oppskjært frukt. Det serveres i tillegg knekkebrød med **et** enkel slag pålegg eller bare smør (som ved frokosten). Det påsees at alle barn får i seg frukt.

BURSDAGSMAT

Barnehagen serverer pizza/pølser en dag i måneden for å feire alle barn som hadde bursdag den måneden. Det serveres ikke kaker eller annet søt festmat til bursdagsfeiring.

SØTSAKER OG GOTTERI I BARNEHAGEN - BEGRENSES TIL MAK. 5 GANGER I LØPET AV ÅRET:

1. *ADVENTSTIDEN: PEPPERKAKER SOM BARNNA BAKER SELV SMAKES OG RESTEN SENDES MED HJEM*
2. *JUL: JULENISSEN DELER UT EN SJOKOLADENISSE (DENNE SPISES IKKE I SIN HELHET MEN SENDES MED HJEM)*
3. *KARNEVAL: KATTEN I SEKKEN - LITEN ESKE GOTTERI ELLER POSE TOM&JERRY KJEKS*
4. *17 MAI FEIRINGEN: IS*
5. *SOMMEREN: IS VED VARMT VÆR*

Sommeravslutning og andre arrangementer utenom åpningstiden er unntatt fra denne regelen.

Det er mange meninger om mat og hva som bør, og ikke bør serveres til barna. Barnehagen forholder seg til helsedirektoratets anbefalinger.

Kilde: <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/mat-og-maltider-i-barnehagen>

Kap 11 Foreldresamarbeid

Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen vareta barnas behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehagelova § 1. Samarbeidet mellom heimen og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldre og barnehagepersonalet har eit felles ansvar for at barnet skal trivast og utvikle seg. Barnehagen skal leggje til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldre. (Rammeplan 2017: 29)

Sei i frå, men unngå dårleg stemning

Barnehagen er opptekne av ein god dialog mellom foreldre og tilsette. Det er viktig at barnas interesser blir ivareteke på en optimal måte. Nokre foreldre er mest opptekne av at barna skal ha ein trygg stad å vere, medan andre har veldig klare tanker kring det pedagogiske opplegget. Uansett forventningar, bør foreldrene være ærlege overfor dei tilsette om kva dei ynskjer for barna sine. Foreldre må ha respekt for at barnehagen har rammer å rette seg etter, både i forhold til innhald og økonomi, og at barna deira er del av ei større gruppe. Ikkje alle ynskjer er mogleg å innfri. Likevel er barnehagar avhengig av tilbakemeldingar for å utvikle seg. Gjennom gode samtaler med foreldrene kan barnehagen bli enda bedre.

Kilde <https://www.fubhg.no>

Dette gjer vi i praksis:

- Dagleg samarbeid i bringe- og hentesituasjon
- Brukar Kidplan app'en til kommunikasjon med foreldre. Vi brukar app'en til inn- og utsjekk av barn og registrering av fråver. Skriftlege beskjedar mellom barnehage og heim går via Kidplan app'en. Der finn de også stikkord for kva som er planlagt i veka som kjem, felles beskjedar, oppsummering av veka med bilete i tillegg til eigne biletalbum på passordbeskytta område.

Foreldresamtalar

- Minst en gang om året
- Før skulestart
- Ved behov

Foreldremøter

- For alle barn i september
- Ved overganger ved behov
- Ved overgang til skule

Arrangementer

- Ved høgtider
- Sommeravslutning

Møter

- SU-møter – to gonger i året
- Dugnadar

Kap 12 Tilvenjing og overgangar

Når barnet tek til i barnehagen

Å starte i barnehagen er ei viktig hendig i livet både for barn og foreldre. Barnehagen skal i samarbeid med foreldra leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god start i barnehagen. Vi tilpassar rutinar og organiserer tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjonar og knyte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tida, slik at barnet kan oppleve tilhørsle og føle at det er trygt å leike, utforske og lære.

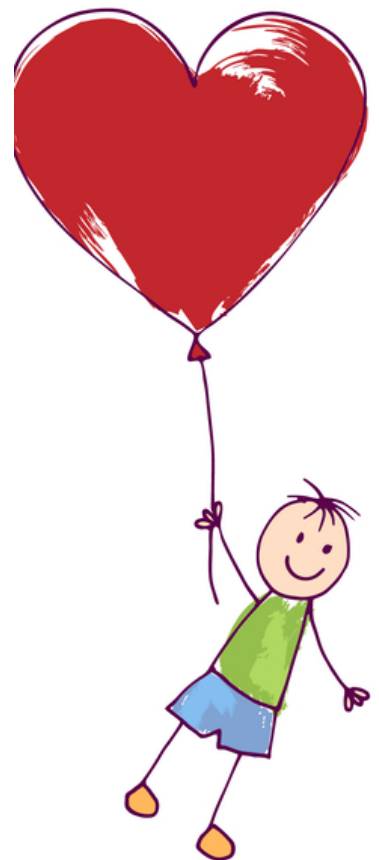
Overgang frå småbarnshuset til Steia

Barn og foreldre skal oppleve at det blir lagt til rette for gode overgangar mellom avdelingane. Vi har ansvar for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjende med andre barn og anna personale når eit barn byter barnegruppe. Siste våren på småbarnshuset dreg barna på jamnleg på besøk på storbarnshuset i Steia for å bli kjende på huset og med dei som er der.

Overgang barnehage — skule

Barnehagen skal i samarbeid med foreldra og skulen leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god overgang frå barnehage til skule, og eventuelt til skulefritidsordninga. Barnehagen og skulen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbodet til dei eldste barna i barnehagen, overgangen til skulen og skulestarten. Barnehagen må ha samtykke frå foreldra for å dele opplysningar om enkeltbarn med skulen.

Sande barnehage har et tett samarbeid om overgangen til skulen med Sande Skule. Vi har en egen plan med mange møtepunkter som blant annet inneholder: myk skulestart, besøk og tur med fadderklasseen. Rektor kommer også på besøk på et foreldremøte i februar.

Kap 13 Informasjon og datoar

Viktig informasjon og reglar

- Barnehagens opningstid er frå kl. 07.00 - 16.30
- Kjernetida startar kl. 09 og vi ynskjer at barn ikkje blir levert seinare.
- Foreldre må melde i frå innan kl 9 dersom barnet ikkje kjem i bhg.
- Barnehagen deler opp barnegruppa i mindre grupper kvar dag.
- Alle kle skal merkast. Umerka kler tek ikkje barnehagen ansvar for.
- Det er IKKJE tillate med private leikar i barnehagen. Kosedyr/smokk til soving er lov.
- Barnehagen stengjer kl. 16.30. Ved for sein henting må foreldre fylle ut eit for- sein- henteskjema.
- Barnehagens vedtekter ligg på heimesida og blir godtatt når ein takkar ja til plassen.
- Alle foreldre skal delta i ein dugnad pr. barnehageår.
- Foreldre har ansvar for å halde orden i garderoben og skaffe tilstrekkeleg med skiftekle
- Barnehagen held bleier og foreldre betaler kr. 100 i mnd. når barnet bruker bleier
- Foreldre må gje beskjed til barnehagen dersom barnet blir henta av andre en de som er registrert.
- Parkering skal føregå på barnehagens parkeringsplassar og bilane skal ryggast inn. Tomgang er forbode (unnateke ved stor kulde)
- Foreldre må lukke porten ved henting og bringing

Datoar gjennom året

AUGUST	Planleggingsdager 14. og 15. august 2023 Tilvenning for nye barn fra 16. august på avtalte dager
SEPTEMBER	12. september foreldremøte på småbarnshuset 13. september foreldremøte i Steia Uke 38 nasjonal brannvernuke (18-22.september)
OKTOBER	24. oktober FN dagen Høstferie 9. - 13. oktober
NOVEMBER	Høstfest 2. november vi inviterer foreldre og besteforeldre og viser frem det vi har laget ifm årstemaet vårt: Bygda vår. Planleggingsdag 3. november. Høstdugnad 4. november
DESEMBER	Juleverksted med foreldre 6. og 7. desember (Selstad/Steia) Luciadagen 13. desember Julegudstjeneste torsdag 19. desember Nissefest fredag 15. desember
JANUAR	Ski- og akedag torsdag 18. januar (dersom det er nok snø)
FEBRUAR	6. februar Samenes dag, 12. februar Karneval. Planleggingsdag 16. februar 19. - 23. februar vinterferie
MARS	21. mars påskefrokokst Selstadveien 22. mars påskefrokokst Steia Påskeuke 25. -31. mars
APRIL	Barnehagedagen dato ukjent 27. april vårdugnad
MAI	Planleggingsdag 10. mai Torsdag 16. mai nasjonaldagen feires
JUNI /JULI	Torsdag 6. juni Sommeravslutning for alle foreldre med avskjed for Alpha 13. juni Tur og kosekveld for Alphagruppe

Kontakt informasjon

Avdeling Røyskatt Hvit:

Avdelingsleiar: Helene Sandsbakk
Pedagogisk leiar: Tonje Eriksen Høgelid
Telefon til avdelinga: 96946311 og 96946312

Avdeling Røyskatt Brun:

Avdelingsleiar: Hege Ness
Barnehagelærer: Dominika Wjo
Telefon til avdelinga: 96946311 og 96946312

Avdeling Gaupe:

Avdelingsleiar: Anita K. Marskar
Pedagogisk leiar: Anne Marte Dvergsdal
Barnehagelærer: Eldrid Skudal
Telefon til avdelinga: 46846219

Avdeling Oter:

Avdelingsleiar: Stine-Marie Rinde
Barnehagelærer: Marita Råheim
Telefon til avdelinga: 99590577

Avdeling Rev:

Avdelingsleiar: Øystein A Øverebø
Pedagogisk leiar: Camilla Tuften Rivedal
Telefon til avdelinga: 96940408

Avdeling Mår:

Avdelingsleiar: Ingrid-Helene Rabben
Barnehagelærer: Aina Hovlandsdal
Telefon til avdelinga: 96940405

Avdeling Ekorn:

Avdelingsleiar: Sven Igelkjøn
Pedagogisk leiar: Trude Osland Myren
Telefon til avdelinga: 96940409

Fagleiar: Gro Bruland
Telefon: 48131648

Dagleg leiar: Marianne Ostrøm
Telefon: 94 88 36 39
E-post: marianne@sandebarnehage.no

Styreleiar: Solbjørg Grøneng
Telefon: 913 95 111

Foreldrerepresentantar i samarbeidsutvalet
vert valde på foreldremøtet på hausten.
Kontaktinformasjon for dei vert lagt på
heimesida.

Barnehagens hovednummer med valgtaster:
Telefon: 57716300

